

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie

LOL.410.005.03.2017
P/17/048

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/048 – Utrzymanie i eksploatacja sieci wodociągowych w miastach
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie
Kontroler	1. Janusz Dobek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOL/61/2017 z dnia 16.05.2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Ławy (dalej „Urząd”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Adam Żyliński Burmistrz Miasta Ławy (dalej „Burmistrz”), od dnia 4 grudnia 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Podstawą powyższej oceny były działania prawidłowe w zakresie:

- właściwego przygotowania organizacyjnego i finansowego do realizacji zbiorowego zaopatrzenia w wodę, w tym m.in. utworzenia ławskich Wodociągów Spółki z o.o. w Ławie (dalej „Spółka” lub „ławskie Wodociągi”), która te zadania wykonywała i wyposażenia jej w infrastrukturę wodociągowo-kanalizacyjną, a także wydania tej Spółce zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków,
- udostępnienia sieci wodociągowej wszystkim mieszkańcom miasta Ławy, jak również podejmowania działań inwestycyjnych na rzecz rozwoju infrastruktury wodociągowej,
- zapewnienia mieszkańcom miasta Ławy należytej jakości wody do spożycia oraz publikowania wyników jej badań,
- weryfikowania wniosków taryfowych zgłaszanych przez Spółkę, potwierdzającego prawidłowe ustalanie cen za wodę.

Nieprawidłowości dotyczyły natomiast:

- nieegzekwowania przez Burmistrza wymogu składania przez Spółkę bieżących informacji o występujących awariach sieci wodociągowej, mogących wpływać na zmianę jakości wody do spożycia, w tym jej pogorszenie oraz o podejmowanych w związku z tym działaniach, w związku z obowiązkami nałożonymi na tę Spółkę, które wynikały z § 5 pkt 1 lit. c i pkt. 7 lit. a i b rozporządzenia Ministra

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie

Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi² (dalej „rjws”), jak również postanowieniami umowy dzierżawy mienia komunalnego (w tym sieci wodociągowej), zawartej pomiędzy Gminą Łława i Łławskimi Wodociągami,

- nieprzedstawienia mieszkańcom łławy pełnego zakresu informacji o jakości wody, określonego w § 24 ust. 1 rjws.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zapewnienie powszechnego dostępu do sieci wodociągowej.

Opis stanu faktycznego

1.1. Przygotowanie formalno-prawne do realizacji zbiorowego zaopatrzenia w wodę

1.1.1. W latach 2015-2017 (I kw.) usługi zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie miasta Łława prowadziły Łławskie Wodociągi, której jedynym udziałowcem była Gmina Łława. Spółka została założona 18 maja 2010 r., po przekształceniu Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Łławie. Przedmiotem działalności Spółki był m.in.: pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody; odprowadzanie i oczyszczanie ścieków; roboty związane z budową wodociągowych rurociągów przesyłowych i sieci rozdzielczych; roboty związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej, gdzie indziej nie sklasyfikowane oraz wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych³.

(dowód: akta kontroli str. 4-18)

1.1.2. W celu realizacji zadań związanych ze zbiorowym zaopatrzeniem w wodę mieszkańców łławy Gmina wyposażyła Spółkę w infrastrukturę wodociągowo-kanalizacyjną, przekazując jej składniki mienia komunalnego. Przedmiotem umowy dzierżawy, zawartej w dniu 31 grudnia 2012 r. (z okresem obowiązywania od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2017 r.) były: grunty zabudowane o powierzchni łącznej 26,0144 ha⁴ oraz sieć kanalizacji sanitarnej i wodociągowej z przyłączami. Z tytułu umowy zobowiązano dzierżawcę m.in. do: opłacania czynszu dzierżawnego w 2013 r. w wysokości 1.500 tys. zł brutto (w badanym okresie płatny był w terminie do 30 dnia każdego miesiąca, w kwocie po 125 tys. zł⁵); uiszczania podatku od nieruchomości; bieżącej konserwacji mienia; informowania Wydzierżawiającego niezwłocznie o awariach i szkodach w sposób zwyczajowo przyjęty; ubezpieczenia mienia.

(dowód: akta kontroli str. 19-45)

² Dz. U. z 2015 r. poz. 1989 (zakres dotyczył: obszar gminy (miasta), na który dostarczana jest woda podlegająca badaniom; obszar gminy (miasta), na którym woda nie została objęta obowiązkiem wykonywania badań, wraz ze wskazaniem powodów; zagrożenia wynikające z braku wykonywania badań jakości wody; wskazanie czynności, które mogą zostać podjęte w celu ochrony zdrowia przed niepożądanymi skutkami wynikającymi z jakiegokolwiek zanieczyszczeń wody.

³ Kapitał zakładowy Spółki wyniósł 2710 tys. zł, a wszystkie udziały należały do Gminy Miejskiej Łława. W myśl umowy Spółki Zarząd (który składa się z jednej, dwóch lub trzech osób) jest obowiązany w ciągu trzech miesięcy po upływie roku obrachunkowego sporządzić i złożyć organom nadzorczym bilans na ostatni dzień roku, rachunek zysków i strat oraz pisemne sprawozdanie z działalności Spółki w tym zakresie.

⁴ Zabudowane m.in. budynkami: przepompowni, agregatu prądowórczego, magazynu materiałów łatwopalnych, stacji trafo, administracji z kotłownią, gospodarczym (wiata), technologicznym, mieszkalnym, maszynowni, filtrowni, wielofunkcyjnym SUW, zbiornikiem wody pitnej, odstojnikiem popłuczyn, zbiornikiem ścieków.,

⁵ W kolejnych latach czynsz dzierżawny miał być ustalany na koniec każdego roku kalendarzowego, bez względu na bieżące zmiany przedmiotu umowy (oddaniem do eksploatacji nowych urządzeń czy likwidacji wyeksploatowanych). Faktycznie czynsz nie uległ zmianie. Burmistrz wyjaśnił, że kwota czynszu nie wynikała z kalkulacji, a została ustalona pomiędzy stronami.

1.1.3. Na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków⁶ (dalej „uzzw”), Zarząd Miasta Ławy w dniu 27 marca 2002 r. wydał Spółce zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków⁷, które spełniało warunki określone w art. 18 tej ustawy⁸.

(dowód: akta kontroli str. 46-54)

1.1.4. Urząd jest w posiadaniu pozwolenia wodnoprawnego, wydanego w dniu 28 grudnia 2010 r. przez Starostę Ławskiego dla ławskich Wodociągów. Decyzja Starosty określała rodzaj i ilości ujmowanej wody, jak również obowiązki nałożone na Spółkę, w tym m.in.: prowadzenie okresowych obserwacji wydajności eksploatowanych studni; prowadzenie raz na kwartał pomiarów zwierciadła wody w studniach; prowadzenie ksiąg eksploatacji studni głębinowych; ewidencjonowanie wyników pomiarów ilości pobieranej wody, jak również prowadzenie pomiarów jakości podawanej do sieci wody.

(dowód: akta kontroli str. 55)

1.2. Przygotowanie organizacyjne i finansowe do realizacji zbiorowego zaopatrzenia w wodę

1.2.1. W Regulaminie organizacyjnym Urzędu, w badanym okresie, zadania dotyczące:

- gospodarki wodnej oraz nadzoru nad jakością wody ujmowanej do celów zbiorowego zaopatrzenia w wodę i strefami ochronnymi ujęć wody przypisano do realizacji pracownikowi zajmującemu samodzielne stanowisko ds. ochrony środowiska (posiadał wykształcenie wyższe w zakresie inżynierii środowiska),
- zbiorowego zaopatrzenia w wodę, w tym zatwierdzania taryf, przypisano pracownikowi Wydziału Bieżącego Utrzymania (posiadał wykształcenie wyższe w zakresie zarządzania i marketingu oraz samorządu terytorialnego i rozwoju lokalnego),
- współdziałania z właściwymi podmiotami w zakresie pomocy w usuwaniu awarii technicznych i skutków klęsk żywiołowych oraz innych miejscowych zagrożeń; informowania społeczności lokalnej o stanie i rodzajach zagrożeń przypisano trzem pracownikom Miejskiego Inspektoratu Obrony Cywilnej i Zarządzania Kryzysowego (dalej „MIOC i ZK”) z wykształceniem średnim zawodowym ogólnomechanicznym oraz wyższym zawodowym i licencjatem z administracji oraz do 31.10.2016 r. siedmiu pracownikom Straży Miejskiej, z których trzech posiadało wykształcenie wyższe, a czterech średnie,
- usuwania zagrożeń na terenie miasta, prowadzenia akcji ratunkowych i likwidacji skutków klęsk żywiołowych, jak również przygotowania i zapewnienia działań Systemu Wykrywania i Alarnowania (SWA) – przypisano do realizacji ww. pracownikom MIOC i ZK.

(dowód: akta kontroli str. 56-81)

⁶ Dz.U. z 2017 r., poz. 328.

⁷ Wydanie decyzji poprzedzała uchwała nr 104/2002 z dnia 25 marca 2002 r., w której Zarząd Miasta Ławy zezwolił Spółce na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzanie ścieków.

⁸ Zawierało w szczególności: datę podjęcia działalności; przedmiot i obszar działalności; wymagania w zakresie jakości usług wodociągowo-kanalizacyjnych; warunki, zakres i tryb kontroli realizacji zezwolenia i przestrzegania regulaminu dostarczania wody; warunki wprowadzania ograniczeń dostarczania wody w przypadku wystąpienia jej niedoboru; zobowiązanie do prowadzenia racjonalnej gospodarki w zakresie działalności objętej zezwoleniem, jak również warunki cofnięcia zezwolenia (w tym warunki dotyczące okoliczności, w których zezwolenie może być cofnięte bez odszkodowania).

1.2.2. W badanym okresie ze zbiorowego zaopatrzenia w wodę korzystali wszyscy mieszkańcy miasta Iława. W poszczególnych latach ich liczba wyniosła: 33.471 w 2014 r.; 33.264 w 2015 r.; 32.830 w 2016 r. i 33.199 w 2017 r. (I kw.).

(dowód: akta kontroli str. 82)

1.2.3. Liczba nieruchomości w mieście Iława przyłączonych do sieci wodociągowej wzrosła w latach 2014-2017 (I kw.) o 44, tj. z 2136 w 2014 r. do 2180 w I kw. 2017 r., zwiększając jednocześnie ich udział w stosunku do ogólnej liczby nieruchomości ⁹ z 83,8% do 85,4%. Niepodłączone do sieci wodociągowej były nieruchomości niezabudowane. Natomiast tereny uzbrajano według potrzeb, zgłoszonych wniosków zainteresowanych lub w ramach uzbrajania terenów inwestycyjnych, bądź też z przeznaczeniem na cele inwestycyjne. W Urzędzie nie posiadano danych, dotyczących liczby istniejących przyłączy wodociągowych, jak również liczby czynnych przyłączy wodociągowych. Taki stan rzeczy Burmistrz wyjaśnił następująco: „Prowadzenie przez gminy ewidencji istniejących przyłączy wodociągowych, jak również czynnych przyłączy wodociągowych nie jest wymagane przepisami prawa i dane takie nie były nam potrzebne. Posiadamy natomiast dane odnośnie liczby nieruchomości przyłączonych do sieci wodociągowej, ponieważ takie dane jesteśmy zobligowani do przekazywania do Urzędu statystycznego”.

(dowód: akta kontroli str. 83-89)

1.2.4. Obowiązujący „Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego całego obszaru miasta Iławy”¹⁰ zawierał w części opisowej m.in. ustalenia w zakresie infrastruktury technicznej¹¹. Określały one, że podstawą:

- Zachowania funkcjonalności obszaru objętego planem jest istniejąca infrastruktura techniczna oraz jej systematyczne doskonalenie i rozbudowa, w oparciu o opracowania branżowe, wykonywane dla kolejnych etapów realizacji planu. Natomiast rozwój poszczególnych sieci infrastruktury technicznej winien być podporządkowany zasadzie rozwoju zrównoważonego, ze szczególną ochroną gruntu oraz wód przed wszelkimi zanieczyszczeniami.
- Zaopatrzenia obszaru miasta w wodę są istniejące ujęcia wody, stacja pomp, stacja uzdatniania wody oraz istniejąca i rozbudowywana sieć magistralna i rozdzielcza. Ponadto przy rozbudowie sieci należy dążyć do jej maksymalnego spierścieniowania.

W udzielonych wyjaśnieniach Kierownik Wydziału Planowania, Inwestycji i Monitoringu Urzędu stwierdził, że przy weryfikowaniu zgodności zadań dotyczących budowy sieci wodociągowej na terenie Miasta Iławy, ujętych do realizacji i realizowanych w latach 2015-2017 z planem zagospodarowania przestrzennego Miasta Iławy¹², brane są pod uwagę: kierunki rozwoju miasta, zasadność planowanej budowy sieci wodociągowej i sanitarnej (czy nie jest za

⁹ W latach 2014-2017 (I kw.) liczba nieruchomości w mieście była stała i wynosiła 2554.

¹⁰ Uchwała Nr XXII/228/12 z dnia 11 maja 2012 r., ogłoszona w Dz.Urz. Województwa Warmińsko-Mazurskiego poz. 1907z 21.06.2012 r.

¹¹ W części graficznej (rysunki planu) nie naniesiono przebiegu sieci wodociągowej w mieście Iława.

¹² Realizowanych przez Iławskie Wodociągi Sp. z o.o. w Iławie w ramach wieloletnich programów rozwoju sieci wodociągowej oraz realizowanych również przez Gminę Iława z środków własnych.

szeroki lub za wąski), lata realizacji (czy zadanie może być wykonane w innym czasie) oraz połączenie z istniejącą infrastrukturą w celu tworzenia sieci.

Do głównych kierunków rozwoju sieci wodociągowej, określonych w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Łława¹³, należały:

- spięcie sieci wodociągowej: od ulicy Ostródzkiej do ulicy Dąbrowskiego oraz od ulicy Dobrawy do ulicy Piaskowej,
- rozbudowa sieci wodociągowej w kierunku powstającego osiedla przy ulicy Piaskowej, w kierunku Placu Gdańskiego i w kierunku zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej powstającej przy ulicy Matejki.

(dowód: akta kontroli str. 90-106)

1.2.5. W badanym okresie Gmina zaplanowała realizację pięciu inwestycji, w których jednym z elementów było wykonanie sieci wodociągowej¹⁴. Planowany koszt tych inwestycji ze środków własnych wyniósł 860 tys. zł. Cztery z tych zadań ujęte zostały w porozumieniu podpisanym przez Burmistrza w dniu 25 stycznia 2016 r. z łławskimi Wodociągami, gdzie Gmina zobowiązała się do wspólnej realizacji zadań inwestycyjnych, wchodzących w skład projektu pn. „Poprawa efektywności gospodarki wodno-ściekowej na terenie aglomeracji Łława”. W latach 2015-2016 zrealizowano ze środków własnych Gminy cztery z nich,¹⁵ w łącznej kwocie 232 tys. zł (w tym trzy zadania ujęte w porozumieniu). W trakcie realizacji znajduje się budowa sieci wodociągowej o długości 5289,1 mb, na terenie po byłych Zakładach Przemysłu Ziemniaczanego (dotychczas wydatkowano 278 tys. zł, w tym: 86 tys. zł ze środków własnych i 192 tys. zł ze środków Unii Europejskiej), której termin zakończenia określono na 30 maja 2018 r.

(dowód: akta kontroli str. 107-114)

1.2.6. W latach 2015-2017 (I kw.) obowiązywały dwa wieloletnie plany rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych. Spełniały one wymagania określone w art. 21 ust. 1 uzzw oraz warunki wynikające z art. 21 ust. 3 uzzw¹⁶ (do wniesionych przez Spółkę projektów tych planów Burmistrz nie wniósł uwag). I tak:

- Uchwałą nr XLIV/439/13 z dnia 27 listopada 2013 r. Rada Miejska w Łławie przyjęła wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych Spółki na lata 2014-2018¹⁷. W zakresie sieci wodociągowej przewidziano w tym okresie realizację czterech zadań, finansowanych ze środków własnych Spółki w kwocie łącznej 283 tys. zł, tj.: przebudowę stacji SUW (60 tys. zł w 2015 r.); wymianę złoza w filtrach stacji SUW (60 tys. zł w 2014 r.); remont hydroforni w ul. Wiejskiej (38 tys. zł w 2014 r.); wymianę pomp głębinowych na studniach (80 tys. zł w 2018 r.)

¹³ Przyjęte uchwałą Rady Miejskiej w Łławie Nr XXX/431/08 z dnia 17 grudnia 2008 r.

¹⁴ W ramach zadań zrealizowano również budowę dróg, sieci deszczowej i kanalizacji sanitarnej oraz oświetlenie.

¹⁵ Budowa sieci wodociągowej o łącznej długości 598,4 mb dla ulic: Warsztatowa i ul. Kolejowa (zadanie zrealizowano w latach 2015-2016, a jego koszt to 61 tys. zł); Dobrawy i Mieszka (zrealizowano w 2016 r. za 37 tys. zł); B. Śmiałego (zrealizowano w 2015 r. za 22 tys. zł) i Ziemowita – dojazd do Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (zrealizowano w 2016 r. za 112 tys. zł).

¹⁶ Określono w nich: planowany zakres usług wodociągowych w przyjętych okresach, przedsięwzięcia rozwojowo-modernizacyjne, przedsięwzięcia racjonalizujące zużycie wody, nakłady inwestycyjne w poszczególnych latach, sposoby finansowania planowanych inwestycji. Ponadto zadania objęte planem wieloletnim były zgodne z kierunkami rozwoju określonymi w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta łławy i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

¹⁷ Uchwała podjęta w trybie art. 21 ust. 4 ustawy z dnia 7 czerwca 2011 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków – Dz.U. z 2017.poz. 328).

przebudowę sieci wodociągowej (45 tys. zł w 2014 r.). Spośród ww. zadań Spółka zrealizowała jedno z nich, tj. przebudowę sieci, wydatkując na ten cel w 2014 r. 15 tys. zł.

W udzielonych wyjaśnieniach Burmistrz stwierdził, że: „W związku z tym, że zaistniały uzasadnione powody techniczne i ekonomiczne, aby ławskie Wodociągi odstąpiły od realizacji trzech zadań ujętych w „Wieloletnim planie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych Spółki na lata 2017-2018” (remont hydroforni ul. Wiejska, wymiana złożeń w filtrach stacji SUW, przebudowa stacji SUW), Burmistrz Miasta nie egzekwował od Spółki realizacji tych zadań”.

(dowód: akta kontroli str. 115—119 i 87)

- Uchwałą nr XXXVIII/327/2017 z dnia 27 marca 2017 r. Rada Miejska w Łławie przyjęła „Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych ławskich Wodociągów spółki z ograniczoną odpowiedzialnością na lata 2017-2018”. W dziale „sieci wodociągowe” określono realizację pięciu zadań na terenie miasta Łława (o łącznej wartości 149 tys. zł, finansowanych ze środków własnych), tj.: czterech zadań do realizacji w 2017 r. (spięcie sieci wodociągowej, modernizację sieci wodociągowej i budowę sieci wodociągowej (dwa zadania) o łącznej wartości 109 tys. zł oraz jednego zadania w 2018 r. (budowa sieci wodociągowej do terenów przemysłowych o wartości 40 tys. zł). Ich realizacja nie została rozpoczęta do końca I kw. 2017 r.

Z wyjaśnień Burmistrza wynika, że wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na lata 2014-2018 wymagał aktualizacji i jego dostosowania do kierunków rozwoju gminy, w związku z czym Spółka przedłożyła do uchwalenia plan na lata 2017-2018. Spełniono tym samym obowiązek w tym zakresie, wynikający z art. 21 ust. 3 uzzw.

(dowód: akta kontroli str. 120-123 i 87)

1.2.7. Rada Miejska w Łławie określiła w uchwale nr XLIII/436/2005 z dnia 17 listopada 2005 r. zasady prowadzenia przez Spółkę i korzystania z usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi za pomocą urządzeń wodociągowych i beczkowsów oraz zbiorowego odprowadzania ścieków realizowanych za pomocą urządzeń kanalizacyjnych i stacji zlewczych na terenie miasta Łława. Przyjęty w tym celu celu „Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków”¹⁸ określał w myśl art. 19 ust. 2 uzzw prawa i obowiązki przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego oraz odbiorców usług¹⁹. Na wniosek Spółki z 11.06.2017 r. Rada Miejska w Łławie przyjęła nowy Regulamin²⁰, modyfikujący poprzedni m.in. wprowadzający obowiązek składania przez potencjalnych odbiorców wniosków dotyczących zawarcia umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków.

(dowód: akta kontroli str. 124-152)

¹⁸ Uchwała nr XLIII/436/2005 Rady Miejskiej w Łławie z dnia 17 listopada 2005 r.

¹⁹ Należały do nich w szczególności m.in.: minimalny poziom usług świadczonych przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne w zakresie dostarczania wody i odprowadzania ścieków; szczegółowe warunki zawierania umów z odbiorcami usług; sposób rozliczeń w oparciu o ceny i stawki opłat ustalone w taryfach; sposób dokonywania odbioru przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne wykonanego przyłącza; sposób postępowania w przypadku niedotrzymania ciągłości usług i odpowiednich parametrów dostarczanej wody i wprowadzanych do sieci kanalizacyjnej ścieków; standardy obsługi odbiorców usług, a w szczególności sposoby załatwiania reklamacji oraz wymiany informacji dotyczących zakłóceń w dostawie wody i odprowadzaniu ścieków oraz warunki dostarczania wody na cele przeciwpożarowe.

²⁰ Uchwała Nr XLII/355/17 z dnia 19.06.2017 r.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1.2.8. W badanym okresie Burmistrz Iławy sprawował kontrolę Iławskich Wodociągów w ramach nadzoru właścicielskiego. W dniach 29 kwietnia 2015 r. i 5 maja 2016 r. odbyło się Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników, które zatwierdziło roczne sprawozdania finansowe Spółki oraz udzieliło absolutorium Prezesowi Spółki. Wraz ze sprawozdaniami zostały przedłożone informacje z działalności Spółki.

Burmistrz nie prowadził kontroli Spółki, dotyczącej zgodności wykonywanej działalności z udzielonym zezwoleniem na prowadzenie działalności w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków, pomimo takiego uprawnienia wynikającego z art. 18e uzw. Z wyjaśnień Burmistrza wynikała, że w myśl ww. zezwolenia jest on uprawniony do prowadzenia kontroli działalności przedsiębiorstwa zwłaszcza, gdy zostaną zgłoszone przez odbiorców usług istotne nieprawidłowości w jego działalności. Zaś w latach 2015-2017 (I kw) skarg na działalność Spółki w zakresie dostarczania wody czy też jej jakości nie było. Stwierdził ponadto, że kontroluje Spółkę na bieżąco w ramach nadzoru właścicielskiego (raz w roku odbywa się Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników, które zatwierdza sprawozdanie finansowe przedsiębiorstwa, omawiane są zadania bieżące, sytuacja w Spółce i najbliższe plany), jak również Spółka składa na każdą sesję sprawozdanie z działalności międzysesyjnej.

W ocenie NIK przeprowadzanie kontroli bezpośrednio w Spółce zapewniłoby bieżący nadzór nad realizacją zadań określonych w zezwoleniu oraz skutkowałoby sprawniejszym eliminowaniem nieprawidłowości. Należy nadmienić przy tym, że przepisy ustawowe, określające uprawnienia Burmistrza do kontroli, nie uzależniają jego inicjatywy w tym zakresie od wpływu skarg lub wniosków na działalność przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego.

(dowód: akta kontroli str. 153-154 i 87)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie. Uwagi NIK dotyczą braku kontroli Spółki w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę, pomimo ustawowego uprawnienia Burmistrza w tym zakresie.

2. Niezawodność dostarczania wody w wystarczającej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem

2.1. Kontrole i monitoring pracy sieci wodociągowej

Opis stanu
faktycznego

2.1.1. W strukturze materiałowej sieci wodociągowej zarządzanej przez Iławskie Wodociągi, o łącznej długości 88,77 km²¹, dominowały rury z żeliwa szarego (46,9%), a następnie: z PE (22,14%), PCV (16,23%), stalowe (2,3%) i inne (1,21%). Natomiast w strukturze wiekowej przeważały rury mające ponad 80 lat (26,1%), następnie: do 20 lat (25,6%), od 41 do 50 lat (22,8%), od 21 do 30 lat (10,7%), od 31 do 40 lat (9,0%), od 51 do 60 lat (4,4%) i od 61 do 70 (1,4%).

(dowód: akta kontroli str. 155)

2.1.2. W Urzędzie nie posiadano danych o dokonywanych przez Spółkę okresowych kontrolach stanu technicznego sieci i obiektów wodociągowych, kontrolach bezpiecznego użytkowania tych obiektów oraz prowadzenia przez nią monitoringu

²¹ Według stanu na dzień 31 marca 2017 r.

sieci wodociągowej. W udzielonych wyjaśnieniach Burmistrz podał, że: „Umowa dzierżawy majątku Gminy Miejskiej, którym zarządza Spółka Ławskie Wodociągi nie obejmuje przedkładania Burmistrzowi danych w zakresie dokonywanych przez Spółkę kontroli sieci wodociągowo-kanalizacyjnej, kontroli bezpiecznego użytkowania obiektów budowlanych oraz prowadzenia przez nią monitoringu sieci wodociągowej na terenie miasta. Kierownictwo Spółki na bieżąco informuje Burmistrza o sytuacji w firmie. Nie było sytuacji, ani złych doświadczeń w zakresie prowadzonych kontroli przez Ławskie Wodociągi, które wymagałyby zmiany umowy w tym zakresie. Informacje z działalności Spółki przedkładane są w sprawozdaniach rocznych oraz na sesjach i nie ma do nich uwag”.

(dowód: akta kontroli str. 85-88)

2.1.3. Z informacji, które Urząd otrzymał od Spółki wynikało, że straty wody wyniosły: 131.174 m³ (7,19%) w 2014 r., 196.349 m³ (10,44%) w 2015 r. i 163.802 m³ (8,51%) w 2016 r.

Burmistrz nie podejmował działań w celu wsparcia Ławskich Wodociągów w przedsięwzięciach na rzecz ograniczenia strat wody w sieci wodociągowej na terenie miasta Ławy. W udzielonych wyjaśnieniach stwierdził, że „Poziom strat wody w sieci wodociągowej na terenie miasta Ławy jest niski, liczba awarii na sieci wodociągowej jest również mała; Spółka Ławskie Wodociągi na bieżąco, we własnym zakresie likwiduje awarie, nie zgłasza Burmistrzowi problemów, w związku z czym nie było konieczności udzielenia przez Burmistrza w latach 2015-2017 (I kw.) wsparcia w przedsięwzięciach na rzecz ograniczania strat wody”.

(dowód: akta kontroli str. 156-158 i 88)

2.2. Awarie na sieci wodociągowej

Opis stanu faktycznego

2.2.1. W badanym okresie Burmistrz nie otrzymywał od Spółki bieżących zgłoszeń o awariach sieci wodociągowej na terenie miasta Ławy, jak również o zaplanowanych i podjętych działaniach naprawczych. Z otrzymanych od Spółki rocznych sprawozdań oraz informacji wynikało, że liczba awarii wyniosła: 31 w 2015 r., 37 w 2016 r. i 17 w I kw. 2017 r. ¹⁷²². W latach 2015-2017 (I kw.) nie odnotowano w Urzędzie przypadków długotrwałej przerwy w dostawie wody, spowodowanej awarią sieci wodociągowej. Nie było wiedzy o odbiorcach pozbawionych wody z tego tytułu oraz nie wystąpiła konieczność zapewnienia odbiorcom pozbawionych wody wodociągowej zaopatrzenia w wodę bezpieczną dla zdrowia. Nie wystąpiły również inne niż awaria powody braku wody w sieci. Burmistrz nie podejmował w badanym okresie działań mających na celu zmniejszenie awaryjności sieci wodociągowej, jak również wsparcie Spółki w zapewnieniu bezpieczeństwa zdrowotnego wody.

(dowód: akta kontroli str. 159-163)

2.2.2. Z wyjaśnień Burmistrza wynika, że każdego roku, przed Zgromadzeniem Wspólników Spółki, Prezes Ławskich Wodociągów przedstawiał informację z jej działalności, a podczas Zgromadzenia omawiane były również plany inwestycyjne Spółki. W celu zapewnienia dobrego stanu sieci wodociągowej na terenie miasta omawiano również planowane modernizacje dróg miejskich i propozycje przebudowy lub wymiany sieci wodociągowej. Wynikiem prowadzonych rozmów jest realizacja zadań, polegająca na przebudowie lub wymianie sieci. Zdaniem Burmistrza

²² Stanowiło to odpowiednio: 0,36 awarii w 2015 r. na 1 km sieci wodociągowej, 0,42 awarii w 2016 r. i 0,19 awarii w I kw. 2017 r.

współpraca z ławskimi Wodociągami układa się bardzo dobrze i nie występują żadne utrudnienia.

(dowód: akta kontroli str. 164-165)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nie wyegzekwowano od Spółki niezwłocznego informowania Burmistrza o awariach mienia komunalnego (w tym sieci wodociągowej) pomimo, że była ona zobowiązana w myśl § 5 pkt 7 lit. b rjws poinformować Burmistrza o podjętych i zaplanowanych działaniach każdorazowo po wystąpieniu okoliczności mogących spowodować zmianę jakości wody, a w szczególności jej pogorszenie. Obowiązek informowania o awariach wynikał ponadto z § 4 ust. 1 umowy dzierżawy mienia komunalnego z dnia 31 grudnia 2012 r.

W udzielonych wyjaśnieniach Burmistrz stwierdził, że: „Informacje o awariach sieci wodociągowej, zgodnie z udzielonym zezwoleniem na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, przekazywane są przez ławskie Wodociągi razem z rocznym sprawozdaniem finansowym. Ponieważ liczba awarii sieci wodociągowych i ich skala w latach 2015-2017 (I kw.) nie była duża, nie było też potrzeby, aby na bieżąco żądać informacji o awariach i podejmowanych działaniach naprawczych. Informacje takie przekazywane są cyklicznie przez Spółkę na Zgromadzeniu Wspólników oraz komisjach Rady Miejskiej”.

(dowód: akta kontroli str. 19,86 i 88)

NIK nie podziela poglądu wyrażonego w powyższych wyjaśnieniach Burmistrza. Należy bowiem zwrócić uwagę, że Spółka w myśl § 5 pkt 1 lit. c rjws była zobowiązana przeprowadzać badania wody każdorazowo po wystąpieniu okoliczności mogących spowodować zmianę jakości wody, szczególnie jej pogorszenie, w szczególności awarii instalacji wodociągowej, jak również w myśl § 5 pkt 7 lit. a i b ww. rozporządzenia winna wyznaczyć miejsca, częstotliwości i zakres badania wody w celu określenia spełnienia wymagań określonych w rozporządzeniu, w uzgodnieniu z właściwym państwowym powiatowym inspektorem sanitarnym oraz zaplanować przedsięwzięcia naprawcze i ustalić harmonogram ich realizacji oraz niezwłocznie poinformować właściwego państwowego powiatowego inspektora sanitarnego oraz Burmistrza o podjętych i zaplanowanych działaniach. Pomimo jednak, że w badanym okresie wystąpiły awarie sieci wodociągowej (jak opisano wcześniej: 85 awarii, z których 49 dotyczyło przewodów rozdzielczych, a pozostałe 36 przyłączy wodociągowych), to Spółka nie wywiązała się z omawianych obowiązków, a Burmistrz nie egzekwował od Spółki ich wykonania. Tak więc Burmistrz nie posiadał bieżącej wiedzy o wystąpieniu okoliczności mogących spowodować pogorszenie jakości wody, w tym o wystąpieniu awarii i o jakości wody w takich przypadkach oraz o podjętych działaniach i ich efektach.

Ponadto, zdaniem NIK, brak bieżących informacji o awariach sieci wodociągowej uniemożliwił „MIOC i ZK” Urzędu właściwą realizację obowiązków, dotyczących współdziałania z właściwymi podmiotami w zakresie pomocy w usuwaniu awarii technicznych oraz innych miejscowych zagrożeń, jak również informowania społeczności lokalnej o stanie i rodzajach zagrożeń.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Zapewnienie wymaganej jakości wody

3.1. Badanie jakości wody

3.1.1. W Urzędzie dysponowano danymi o ilości miejsc na sieci wodociągowej, gdzie Spółka pobierała wodę do badań oraz częstotliwości dokonywania poboru prób wody²³. Nie otrzymano od Spółki informacji o wystąpieniu okoliczności mogących spowodować zmianę jakości wody wodociągowej (szczególnie jej pogorszenia), jak również o podjętych i zaplanowanych działaniach naprawczych oraz harmonogramie ich realizacji. Nie wystąpiły przypadki przekroczenia parametrów jakości wody, określonych w rjws.

(dowód: akta kontroli str. 164)

3.2. Ocena jakości wody

Urząd dysponuje trzema ocenami Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łławie, tj.:

- obszarową oceną jakości wody w 2014 r., w której stwierdzono przydatność wody do spożycia (nie wykazano przekroczeń wartości dopuszczalnych parametrów jakości wody),
- obszarową oceną jakości wody z 2015 r., w której stwierdzono przydatność wody do spożycia (nie wykazano przekroczeń wartości dopuszczalnych parametrów jakości wody),
- okresową ocenę jakości wody z wodociągu publicznego Łława za 2016 r. (wydana 28.12.2016 r.), w której stwierdzono, że woda z wodociągu publicznego w miejscowości Łława odpowiada wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

(dowód: akta kontroli str. 165-172)

3.3. Informowanie konsumentów o jakości wody

W badanym okresie Burmistrz informował konsumentów o jakości wody pitnej. Sprawozdania z badań wody pitnej wywieszano na tablicy ogłoszeń Urzędu, jak również publikowano je w myśl przepisów o dostępie do informacji publicznej²⁴ na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu, (w terminie od 3 do 6 dni od daty ich otrzymania od Spółki).

W trzech przypadkach sprawozdania z badań wody pitnej publikowano z opóźnieniem. Dotyczyło to danych za miesiące: sierpień, listopad 2016 r. oraz marzec 2017 r., które opublikowano dopiero po upływie od 36 do 50 dni. Z wyjaśnień pracownika na samodzielnym stanowisku ds. spraw ochrony środowiska wynikało, że opóźnienia te były spowodowane dłuższą absencją w pracy oraz dużą ilością spraw prowadzonych przez niego na zajmowanym stanowisku.

(dowód: akta kontroli str. 173-203)

²³ Dwa razy w miesiącu na sieci wodociągowej w ulicach: Dąbrowskiego, Ostródzkiej, Wojska Polskiego, Lubawskiej, Sienkiewicza i Niepodległości.

²⁴ W myśl § 23 ust. 1 pkt 1 rjws konsumenci uzyskują informację o jakości wody zgodnie z przepisami o dostępie do informacji publicznej. Wywieszono na tablicy i opublikowano w BIP: 28 sprawozdań z wody pitnej w 2015 r., 22 sprawozdania w 2016 r. i 5 sprawozdań w I kw. 2017 r.

3.4. Działania na rzecz poprawy jakości wody wodociągowej i zapewnienia jej bezpieczeństwa

Opis stanu faktycznego

3.4.1. W badanym okresie, jak podał Burmistrz, nie było problemów w realizacji zadań związanych ze zbiorowym zaopatrzeniem w wodę. W związku z tym nie podejmowano działań w celu poprawy jakości ujmowanej wody, jak również poprawy efektywności procesu uzdatniania wody lub zwiększania wydajności stacji uzdatniania. Nie podejmowano również działań mających na celu utrzymanie dobrej jakości wody wodociągowej na wypływie z zaworu czerpalnego u odbiorcy, poprzez dbałość o stan techniczny i właściwą eksploatację wewnętrznych instalacji wodociągowych.

(dowód: akta kontroli str. 204)

3.4.2. W latach 2013-2015 Komisja, w skład której weszli: Kierownik Sieci Wodociągowej Spółki, pracownicy Straży Miejskiej i Obrony Cywilnej, dokonała trzech przeglądów głębinowych ujęć wody, zbiorników zapasu wody oraz wieży ciśnień.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w latach 2013-2014. Natomiast w dniu 30.12.2015 r. stwierdzono awarię systemu monitoringu (nie zadziałał alarm pokrywy studni VII i VIII). Zalecenie usunięcia awarii Spółka zrealizowała w trybie natychmiastowym.

(dowód: akta kontroli str. 205-208)

3.4.3. Miejski Plan Zarządzania Kryzysowego został opracowany i zatwierdzony przez Burmistrza w czerwcu 2005 r. Zgodnie ze sporządzoną w nim siatką bezpieczeństwa łławskie Wodociągi są instytucją wiodącą, usuwającą skutki w zdarzeniach polegających na awariach instalacji wod-kan., oraz instytucją pomocniczą, wspierającą zdarzenia polegające na pożarach zwartej zabudowy i zakładów pracy, awariach instalacji ciepłowniczej oraz w razie klęsk żywiołowych w postaci trzęsień ziemi.

(dowód: akta kontroli str. 209-211)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Burmistrz nie dopełnił obowiązku wynikającego z § 24 ust. 1 rjws i nie przedstawił, w porozumieniu z właściwym państwowym powiatowym inspektorem sanitarnym, w ramach informowania mieszkańców o jakości wody, informacji uwzględniającej: obszar gminy (miasta), na który dostarczana jest woda podlegająca badaniom; obszar gminy (miasta), na którym woda nie została objęta obowiązkiem wykonywania badań, wraz ze wskazaniem powodów; zagrożenia wynikające z braku wykonywania badań jakości wody; wskazania czynności, które mogą zostać podjęte w celu ochrony zdrowia przed niepożądanymi skutkami wynikającymi z jakichkolwiek zanieczyszczeń wody. Z wyjaśnień Burmistrza wynika, że w publikowanych informacjach uwzględniano miejsca poboru próbek wody uwzględniających cały obszar miasta, a ponieważ nie było przypadków stwierdzenia jakości wody zagrażającej mieszkańcom, brak było uzgodnień w tym zakresie z ppis. Stwierdził jednak ponadto, że zakres informacji określony w § 24 ust. 1 rjws zostanie niezwłocznie opublikowany.

(dowód: akta kontroli str. 212-213 i 174-202)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

4. Prawidłowość ustalania cen za wodę wodociągową

4.1. Kalkulacja i zatwierdzanie taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę

4.1.1. W badanym okresie realizacja zadań związanych ze zbiorowym zaopatrzeniem w wodę przypisana była Wydziałowi Bieżącego Utrzymania Urzędu. Do zadań pracownika tego Wydziału należało prowadzenie spraw związanych z zatwierdzeniem taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzenie ścieków dla miasta. Z wyjaśnień tego pracownika wynikało, że weryfikował on wnioski ławskich Wodociągów o zatwierdzenie taryf za wodę na dany rok pod kątem ich zgodności z przepisami ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oraz rozporządzenia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia, a w szczególności formalno-prawnym, tj. zachowania terminów do ich złożenia i załączonych do niego dokumentów. Nie weryfikował natomiast zasadności wysokości stawki za wodę pod względem finansowym.

(dowód: akta kontroli str. 214-222 i 56)

4.1.2. Do Urzędu wpłynęły trzy wnioski Spółki o zatwierdzenie taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na lata 2015-2017. Wniesiono je w terminie określonym w art. 24 ust. 2 uzzw, tj. 70 dni przed planowanym dniem wejścia taryf w życie. Były to:

- Dwa wnioski, dotyczące zatwierdzenia taryf na 2015 r. i 2017 r. (odpowiednio okresów od 1 stycznia do 31 grudnia), które spełniały wymogi § 19 ust. 1, 2 i 3 rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określenia taryf, wzoru wniosku oraz zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków²⁵ (dalej „rtwr”). Załączono do nich taryfę za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków oraz uzasadnienie. W uzasadnieniu wniosku zamieszczono informacje dotyczące: zakresu świadczonych usług i lokalnych uwarunkowań ich świadczenia, standardów jakościowych usług, spodziewanej poprawy jakości usług przy wprowadzeniu nowych metod alokacji kosztów oraz zmian warunków ekonomicznych w czasie obowiązywania taryf. Do uzasadnienia wniosków dołączono natomiast: ostatnie sprawozdanie finansowe zarok obrotowy²⁶, wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych, tabele będące szczegółową kalkulacją cen i stawek opłat²⁷.
- Wniosek o przedłużenie czasu obowiązywania dotychczasowych taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, na okres obowiązywania od 01 stycznia do 31 grudnia 2016 r. Spełniał on wymogi określone w art. 24 ust. 9b uzzw, gdyż w jego uzasadnieniu zamieszczono informacje dotyczące zakresu świadczonych usług oraz warunków

²⁵ Dz. U. z 2006 r. Nr 127.poz.886 ze zm.

²⁶ Spółka nie ponosiła kosztów z tytułu zakupu wody.

²⁷ Określały one w szczególności: a) porównanie cen i stawek opłat taryfy obowiązującej w dniu złożenia wniosku z cenami i stawkami opłat nowej taryfy dotyczącej zaopatrzenia w wodę, b) porównanie cen i stawek opłat taryfy obowiązującej w dniu złożenia wniosku z cenami i stawkami opłat nowej taryfy dotyczącej odprowadzania ścieków, c) ustalenie poziomu niezbędnych przychodów, d) alokację niezbędnych przychodów według taryfowych grup odbiorców usług w roku obowiązywania nowych taryf, e) współczynniki alokacji w roku obowiązywania nowych taryf, f) kalkulację cen i stawek opłat za wodę i odprowadzanie ścieków metodą alokacji prostej, g) zestawienie przychodów według taryfowych grup odbiorców usług, z uwzględnieniem wielkości zużycia oraz cen i stawek opłat w roku obowiązywania nowych taryf w złotych, h) skutki finansowe zmiany cen i stawek opłat za zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków.

ekonomicznych uzasadniających przedłużenie obowiązywania dotychczasowych taryf. Do wniosku nie dołączono szczegółowej kalkulacji cen i stawek opłat oraz planu, co było zgodne z art. 24 ust. 9c tej ustawy.

(dowód: akta kontroli str. 223-454)

W myśl art. 24 ust. 4 uzw dokonano sprawdzenia zgodności taryfy dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę na 2015 r. z zapisami art. 20 ust. 4 uzw. Stanowisko w tej sprawie zajął, na zlecenie Burmistrza, inspektor Urzędu (w dniu 31.10.2014 r.), a ponadto pozytywną opinię wydał audytor wewnętrzny Urzędu.

Nie dokumentowano natomiast faktu sprawdzenia taryf obowiązujących na lata 2016-2017. Z wyjaśnień Burmistrza wynikało, że wnioski o zatwierdzenie taryfy dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzenia ścieków, w zakresie zgodności dostarczonych dokumentów z obowiązującymi przepisami, tj. terminów przed planowanym dniem wejścia taryf w życie i załączonych do wniosku kompletnych dokumentów, sprawdzane były przez pracownika Wydziału Bieżącego Utrzymania. Natomiast sprawdzanie czy taryfy i plan zostały opracowane zgodnie z przepisami ustawy, łącznie z weryfikacją kosztów, o których mowa w art. 20 ust. 4 pkt 1 uzw, przy zatwierdzaniu taryf na rok 2016 i 2017, prowadzone było przez Skarbnika Miasta.

Z wyjaśnień Skarbnika Miasta wynika, że weryfikowała wnioski o zatwierdzenie taryf na lata 2016-2017. Jej zdaniem pierwszy z nich - o przedłużenie czasu obowiązywania dotychczasowych taryf - spełniał wymogi określone w przepisach ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków, gdyż w jego uzasadnieniu zamieszczono informacje dotyczące zakresu świadczonych usług oraz warunków ekonomicznych uzasadniających przedłużenie obowiązywania dotychczasowych taryf. We wniosku drugim porównała dane w nim zawarte, z danymi finansowymi wynikającymi z przedłożonego sprawozdania finansowego za rok 2015 i wynikało z tego, że były one zgodne. Sprawdziła też czy utrzymanie taryfy za wodę w tej samej wysokości, bądź jej podwyższenie, będzie miało znaczący wpływ na sytuację ekonomiczną Spółki. Uznała, że stawka w tej wysokości zapewniała stabilność finansową Spółki. Nie dokumentowała faktu dokonania tych weryfikacji, gdyż polecenie ich przeprowadzenia, które otrzymała od Burmistrza, miało charakter ustny. Przekazała więc swoje wnioski ustnie Burmistrzowi Miasta Ławy, który je przyjął.

(dowód: akta kontroli str. 454-462)

Uwagi dotyczące badanej działalności

Zdaniem NIK wskazanym byłoby zachowanie zasady pisemności przez pracowników Urzędu, dokonujących sprawdzenia zgodności taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę z przepisami uzw.

Opis stanu faktycznego

4.1.3. Taryfy za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków na 2016 r. i 2017 r. weszły w życie na podstawie uchwał Rady Miasta Ławy o zatwierdzeniu taryf, podjętych w trybie art. 24 ust. 5 uzw, a na 2015 r. bez jej uchwały, tj. w trybie przewidzianym w art. 24 ust. 8 ww. ustawy. Dotyczyły one jednej grupy rodzajowej, obejmującej zarówno gospodarstwa domowe jednorodzinne i wielolokalowe, zakłady przemysłowe, służbę zdrowia, jak i odbiorców prowadzących działalność gospodarczą (urzędy, placówki oświatowe i sklepy). Ustalona w taryfach cena za wodę w poszczególnych latach wyniosła:

- 2,49 zł netto (2,69 zł brutto) za 1 m³ wody – na okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 r.,

- 2,49 zł netto (2,69 zł brutto) za 1 m³ wody – na okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 (na podstawie art. 24 ust. 1, 9a i 9c ww. ustawy przedłużono o 1 rok czas obowiązywania dotychczasowej taryfy)²⁸,
- 2,52 zł netto (2,72 zł brutto) za 1 m³ wody – na okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r.

Spółka dokonała w sposób prawidłowy kalkulacji cen za wodę. Zgodnie z § 15 ust. 2 rtwr taryfowe ceny obliczono przez podzielenie odpowiadających im planowanych rocznych niezbędnych przychodów przez planowaną roczną ilość świadczonych usług. W całym okresie objętym kontrolą Spółka stosowała taryfę jednolitą i jednoczłonową (nie dokonując zatem alokacji kosztów), co było zgodne z § 14 pkt 1 lit a i pkt 2 lit. 2 rtwr. Stosowana przez Spółkę struktura i rodzaj taryfy była również prawidłowa, w szczególności zgodna z § 14 rtwr.

(dowód: akta kontroli str.463-480)

Uwagi dotyczące badanej działalności

Zdaniem NIK wskazanym byłoby rozważyć, biorąc pod uwagę zróżnicowanie opłat za korzystanie ze środowiska w zależności od przeznaczenia wody i liczby odbiorców wykorzystujących tę wodę dla różnych celów, wprowadzenie taryfy niejednolitej, rozróżniającej taryfowe grupy ze względu na koszty środowiska. Symulacyjna analiza (zlecona przez NIK) wykazała bowiem, że korzyści wynikające z takiego podziału mogłyby być rzędu 75 zł/rok dla rodziny 4 osobowej, zużywającej średnio 4m³/m-c wody.

Opis stanu faktycznego

4.1.4. Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników²⁹ przekazywało w badanym okresie wypracowany zysk netto Spółki na kapitał zapasowy. Za 2014 r. przekazano 1.415.729,51 zł, za 2015 r. 367.133,06 zł, a za 2016 r. 723.874,03 zł.

(dowód: akta kontroli str. 481-483)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³⁰, wnosi o:

1. Wyegzekwowanie od Spółki wymogu bieżącego składania informacji o awariach mogących wpłynąć na zmianę jakości wody przeznaczonej do spożycia przez

²⁸ Uchwałę podjęto w dniu 30.11.2015 r. W jej uzasadnieniu podano wnioski z weryfikacji: zgodnie z art. 24 ust. 9a ustawy istnieje możliwość przedłużania czasu obowiązywania dotychczasowych taryf na okres 1 roku, nie wnosi się zastrzeżeń do obowiązujących taryf opłat za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków na okres od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r., wnioskodawca podjął decyzję o przedłużeniu czasu obowiązywania cen stawek opłat na kolejny 1 rok, uwzględniając również lokalne uwarunkowania, sposób korzystania z urządzeń w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz strukturę odbiorców i zmiany warunków ekonomicznych, zachowując należyłą staranność zmierzającą do ochrony interesów odbiorców i minimalizacji kosztów, wnioskodawca zakłada, że działalność w zakresie usług wodociągowo-kanalizacyjnych przy zachowaniu obecnych cen w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. nie przyniesie strat.

²⁹ Przewodniczącym był Burmistrz Iławy

³⁰ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096

ludzi, jak również o zaplanowanych i podjętych działaniach w sytuacjach ich wystąpienia.

2. Przedstawianie mieszkańcom, w porozumieniu z właściwym państwowym powiatowym inspektorem sanitarnym, informacji o jakości wody w zakresie wynikającym z odpowiednich przepisów rjws.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Olsztyn, dnia 28 lipca 2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie
Dyrektor
Z up. Piotr Górny
Wicedyrektor

Kontroler
Janusz Dobek
Główny specjalista kontroli państwowej

.....
Podpis

.....
podpis